

رونمایی از سیندخت

مراسم رونمایی از نمایش نامه «سیندخت» دوشنبه ۲۹بهمن ۱۳۹۷ از ساعت ۱۰ الی ۱۲:۳۰ در کتابخانه ملی ایران، اندیشگاه فرهنگی برگزار می‌شود. فریده فرجام که با داستان مخاطب‌پسندش «مهمان‌های ناخوانده»‌اش در یاد نسل‌های مختلف کودکان ایرانی ماندگار شده، نویسنده، شاعر و زن نمایش‌نامه‌نویس ایرانی نیز هست. از نمایش‌نامه‌های او می‌توان به «تاجماه»، «عروس» و «هوای مقوایی» اشاره کرد که در یک کتاب توسط انتشارات «مرورید» به چاپ رسیده‌اند.

یکشنبه ● ۲۸ بهمن ۱۳۹۷ ● شماره صد و نود و یک

ا ت ی ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱ ۰

گزارش کتاب

● مهر آدین بشیری راد ●

امروزه که پیدایش شبکه‌های اجتماعی مجازی، شاهدگرایش مخاطبان به چکیده‌خوانی هستیم، به چاپ چهل‌م‌رسیدن کتاب حجیمی با ششصد و پنجاه و شش صفحه، قطعاً قابل بررسی و تأمل است. «استیو تولتز»، نویسنده استرالیایی، «جزء از کل» را به‌عنوان رمان اول خود در سی و شش سالگی منتشر کرد، این کتاب با استقبال بی‌نظیری روبه‌رو شد و به فهرست نامزدهای نهایی جایزه «بوکر» نیز راه پیدا کرد که اتفاقی است نادر برای کتاب اول یک نویسنده! «استیو تولتز» درباره انگیزه‌اش برای شروع نویسنده‌گی در مصاحبه‌ای گفته: «آرزوی من نویسنده‌شدن نبود، ولی همیشه‌می‌نوشتم، در کودکی و نوجوانی شعر و داستان کوتاه می‌نوشت‌م و رمان‌هایی را آغاز می‌کردم که بعد از دوونیم فصل، دیگر دوست نداشتم تمام‌شان کنم. زمانی که دادم شغل عوض می‌کردم یا بهتر بگویم، از نردبان ترقی هر کدام از مشاغل پایین می‌رفتم، برایم روشن شد هیچ کاری جز نویسنده‌گی بلد نیست‌م. رمان‌نویسی تنها اقدام منطقی بود که می‌توانستم بردارم. فکر می‌کردم یک سال طول می‌کشد، ولی پنج‌سال طول کشید. زمان نوشتن تحت‌تأثیر کنوت هامسون، لویی فردینان سلین، جان فائته، وودی آلن، توماس برنارد و ریموند چندلر بودم.» تولتز در این مصاحبه لحن طنزآمیز منحصر به‌فردی دارد که در زبان کاراکترهای اولین رمان او نیز عیان است. تولتز همچنین در صحبت‌های خود به نویسندگان بزرگی اشاره می‌کند که بر او تأثیر گذاشته‌اند. ما در طول داستان نیز شاهد نقل قول‌های فراوان از نویسندگان مختلفی مثل بورخس، هرمان هسه، جورج اورول، چخوف و ادگار آلن پوهستیم، حتی در اوایل داستان یکی از دوستان مارتین درباره عادت کتاب‌خوانی او سوالی می‌پرسد، انگار نویسنده تصمیم دارد زودتر تکلیف خواننده را با شخصیت اول و کتابخوان خود روشن کند:

«یو یک بار ازم پرسید: «از کجای دونی کدوم‌شون رو برداری؟ کی بهت می‌گه؟» برایش توضیح دادم که یک رشته وجود دارد: «اگر داستایوفسکی بخونی می‌بینی که تو کتابش به پوشکین اشاره کرده، بعد میری پوشکین می‌خونی می‌بینی به‌داشته اشاره

کرده، بعد میری داتنه می‌خونی…»

«خیلی خب!»

«میشه گفت تمام کتاب‌ها راجع به کتاب‌های دیگه هستن»

«فهمیدم!»

جست‌وجویی بی‌پایان بود و به شکل بی‌پایانی مفید؛ مردگان از ورای زمان برایم پیام می‌فرستادند، از ورای قرن‌ها،

مارتین، شخصیت پدر داستان است و چسپر پسر اوست. ما

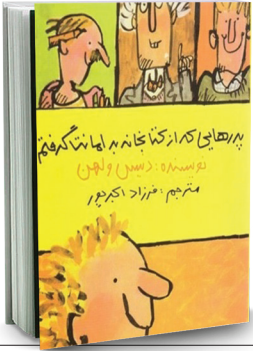
پدرهایی که از کتابخانه به امانت گرفتیم، دنیس ولهن، فرزاد اکبر پور، انتشارات علمی فرهنگی

کتابی در نقدوالدین

کتاب باز

● مهر آدین بشیری راد ●

اکثر ما در دوران کودکی‌مان، حداقل یک بار خواسته‌ایم پدر و مادرمان را عوض کنیم! شاید وقتی خاله و عمویمان با ما مهربان‌تر از پدر و مادر خودمان بودند یا زمانی که والدین دوستانمان را می‌دیدیم، ترجیح می‌دادیم آن‌ها را با پدر و مادر واقعی‌مان جابه‌جا کنیم و حس می‌کردیم زندگی کردن با پدر و مادر انتخابی خودمان، زندگی بهتری است! کتاب «پدرهایی که از کتابخانه به امانت گرفتیم» داستانی است پیرامون همین رویا! شخصیت اصلی کتاب، پسری است به نام جوزف، او مدتی است به علت بستری شدن مادرش، با پدر زندگی می‌کند و از رفتار او خسته شده‌ا پدر خریدکردن را فراموش می‌کند، غذاهای وحشتناکی می‌پزد و به جوزف در تکالیف مدرسه‌اش کمک نمی‌کند. روزی هلن، دوست جوزف، کتابخانه‌ای را به او معرفی می‌کند که پدر به امانت می‌دهد! کتابخانه‌ای که پر از انواع پدرهاست. پدر دانشمند، پدر منظم، پدر ورزشکار، پدر دست‌ودلباز و... جوزف که از این همه آشفتگی در زندگی‌اش خسته شده، بالاخره تصمیم می‌گیرد پدرهای بهتری را امتحان کند، اما هنوز نمی‌داند کدام پدر را نگه دارد! در این بین از بعضی پدرها خسته هم می‌شود: «خوبی کتابخانه پر از پدر این بود که شما مجبور نبودید هر نوع پدری را تحمل

ویستره

کتابگردی

جز از کل، استیو تولتز، پیمان خاکسار، نشر چشمه

جزء از کل، یک کلاسیکِ مدرن

در واقع در میان یک داستان پدر و پسری قرار داریم. خاطره‌ها به‌طور پینگ‌پنگی در یک فصل از زبان پدر بیان می‌شود و در فصل بعد از زبان پسر، بدون اینکه‌توالی زمانی آن به‌هم بریزد یا خواننده را گیج کند. مارتین کودکی سختی را پشت‌سر گذاشته، چهار سال از دوران کودکی‌اش را در اغما بوده و بدن ضعیفی دارد. برادر او از کودکی توجه‌ها را به خود جلب می‌کرده و مارتین از نظر روحی بیمار! زمان می‌گذرد و چسپر، پسر مارتین متولد

کتینو | ۱۵

جشن بیکران

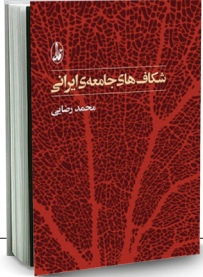
● زهرا روح‌الامین ●

مواجهه علمی

برای فهم ابعاد جامعه ایرانی

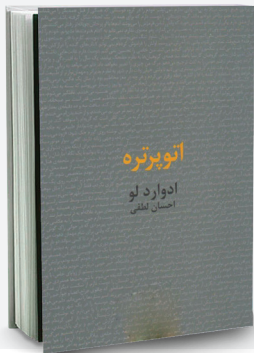
چگونه می‌توانیم جامعه ایران را توصیف کنیم؟ چگونه در این تصویر دچار خطای توصیف و تحلیل نشویم؟ چگونه بزرگ‌ترین مفهوم ممکن برای توصیف جامعه ایران را بیابیم و استفاده کنیم؟ چگونه باید تغییرات جامعه را مطالعه کنیم؟ چگونه می‌توانیم بدون سوگیری از آنچه نابرابری و نارسایی در جامعه ایران می‌بینیم و می‌شنویم، آن را مطالعه کنیم؟ کتاب «شکاف‌های جامعه ایرانی» اثر دکتر محمد رضایی تلاش دارد به سوال‌های مطرح‌شده پاسخ دهد. نویسنده کتاب معتقد است مواجهه متفکران ایرانی با دگرگونی‌های جامعه به‌گونه‌ای است که گویی هیچ‌گاه‌ثباتی در ایران وجود نداشته و ایجاد این ثبات همواره آرزو است و در همین زمینه به نقد «جامعه‌کننگی» که در کتاب «ایران جامعه کوتاه‌مدت» کاتوزیان آمده است، می‌پردازد و بر «دگردیسی پیوسته» به منزله مفهومی مرکزی برای تحلیل جامعه ایران تأکید می‌کند. او مفهوم «ناجامعه» را ابداع کرده است. مفهوم «ناجامعه» بر سرشت مجموعه مناسباتی در زیست‌بوم ایرانی تأکید دارد که برخلاف مفهوم «جامعه‌کننگی»، از ابتدا وجود نظم و جامعه مطلوب را مفروض نمی‌گیرد. از نظر نویسنده، مشکل اصلی این ناجامعه‌ها، از جمله ناجامعه ایران، اتصال به جوامع دیگر است که شتاب تحولات آن‌ها، بر منطق درونی‌شان اثر می‌گذارد و در نتیجه، قاعده‌های خودتنظیمی این جوامع را به‌هم می‌زند. افزون‌بر این، ناجامعه‌به‌معنای پذیرش سیالیت دائم است. با وجود این، نمی‌توان از تناقضاتی که در این ناجامعه وجود دارد غافل ماند. در واقع، منظور از تناقضات، آن دسته از نیروها و مناسباتی است که از قضا خلاف منطق درونی ناجامعه‌ها عمل می‌کند. به گفته رضایی، تغییرات و دگرگونی در جامعه ایران شتابان است و با مقروض گرفتن سرعت بالای تغییرات به‌سه موضوع قانون، فرهنگ و دموکراسی می‌پردازد. در بخش اول درباره قانون تلاش کرده است به این سوال پاسخ دهد: «چرا ما ۱۰۰ سال است با مفهوم قانون درگیر هستیم و چرا قانون در جامعه ایران شکل نمی‌گیرد؟» در بخش بعدی در حوزه فرهنگ نیز با بیان وجود شکاف میان فرهنگ عمومی و فرهنگ رسمی به‌اثرگذاری خرده‌فرهنگ‌ها می‌پردازد و در ادامه با کمک پژوهش‌های انجام‌شده در این حوزه به بررسی روند تغییرات فرهنگ حول شش کلیدواژه دین‌داری، رضایت از زندگی و آسودگی، تقدیرگرایی، خانواده‌گرایی، احساس عدالت و امید به آینده می‌پردازد. نویسنده در بخش سوم وضع توسعه سیاسی در ایران را با تکیه بر داده‌های موجود و باتوجه به سه شاخص «صدا و پاسخ‌گویی»، «پایداری سیاسی و نبود خشونت ا‌ت‌روریزم» و «فساد اداری» توضیح می‌دهد. در فصل پایانی رضایی راه‌حل مواجهه با شکاف موجود در دموکراسی خواهی را پذیرش «عقلانیت متکثر» و به رسمیت شناختن آن به‌جای «توافق عقلانی» می‌داند. به این منظور که رویکرد باید بر اساس پذیرفتن سیاست‌های متفاوت باشد و بدنبال حاکمیت رویکرد هابرماسی و گفت‌وگو کردن نباشیم. به‌طور کلی نویسنده تلاش ارزشمندی را در جهت تحلیل بخشی از مسائل جامعه ایران به‌کار بسته است. اثر رضایی دارای امتیازاتی نسبت به آثار مشابه است که از جمله آن، تکیه بر مطالعات تجربی پیشین در باره جنبه‌های مختلف مسائل جامعه ایران است که این یافته‌ها را با یافته‌های جهانی مقایسه و با ارزیابی مقایسه‌ای ناقاضع تحقیقات داخلی در ایران را مبتنی بر دستگاه فوکویی بررسی کرده است.

شکاف‌های جامعه ایرانی، محمد رضایی، نشر آگاه سال ۱۳۹۴

خودنگاره ادبی

به چیزی که هست تبدیل شده.» اما «ادوارد لو» هنرمند مسبری خلاقانه و متفاوت برای توصیف خودش پیش می‌گیرد. او با استفاده از تک‌جملاتی که ظاهراً در زمان و مکان، پیوستگی ندارند، همچون پازلی پرتعداد چهره و روح کلی زندگی خویش را به تصویر می‌کشد: «زمان حال برایم جذابیتش بیشتر از گذشته است و کمتر از آینده. چیزی برای اعتراف ندارم. سخت باور می‌کنم که فرانسه در طول عمر من وارد جنگ می‌شود. دوست دارم بگویم ممنون، متوجه‌تاخیر آینده‌امی شوم. رمان دوست ندارم.» جملات کتاب بی‌هیچ توضیحی، شلاقی و کوتاه شبیه پیکسل‌های یک تصویر دیجیتال‌اند که صفحه‌به‌صفحه وضوح بیشتری پیدا می‌کنند. این کتاب با ترجمه خوب احسان لطفی، در ۸۷ صفحه با قطع و طراحی جذاب و خاص همیشگی انتشارات «حرفه هنرمند» در سال ۱۳۹۶ به چاپ رسیده است.

کتاب باز

● مریم فرهنگی ●

«اتوبیوگرافی» یا «خود زندگی‌نامه» از جمله سبک‌هایی است که به‌خاطر مستند بودن داستان و بیانش به قلم خود نویسنده، از جذابیت خاصی برخوردار است. جذاب از این منظر که کتاب دربرچه‌ای است به زندگی و روح نویسنده. «اسکات فیتز‌جرالد»، نویسنده نامدار آمریکایی در مورد اتوبیوگرافی در جایی گفته است: «هیچ‌وقت به زندگی‌نامه خوبی از یک داستان‌نویس خوب برنخورده‌ام. چنین چیزی ممکن نیست. نویسنده اگر نویسنده خوبی باشد، چنین نفر است» و «در جست‌وجوی زمان از دست رفته» مارسل پروست شاید به همین دلیل در هفت جلد به چاپ رسید تا به خوبی شرح حال گسترده‌گی روح پروست را نشان دهد.

کتاب «اتوپرتره» خود زندگی‌نامه‌ای است نوشته «ادوارد لو» عکاس و نویسنده فرانسوی، که در واقع خودنگاره‌ای است به زبان ادبی! پشت‌نویس جلد تعریف درستی از ساختار کلی این سبک ارائه می‌دهد: «خود زندگی‌نامه‌ها معمولاً روایتی خطی‌اند از A به B، غالباً هم‌راستای بردار زمان به جز در رفت‌وبرگشت‌های گاه‌گدار که خاطره‌ای را به خاطره‌های دیگر در گذشته و آینده می‌دوزند. خاطره‌ها نویسنده را تصویر می‌کنند وقتی دارد عمل یا اندیشه می‌کند و وقتی پشت سر هم می‌نشینند حسی از دگرگونی پیوسته می‌سازند. از اینکه چطور نویسنده در گذر زمان